

Lekcja 8

**Temat: Nowoczesna romantyczka.
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska
„Pocałunki” i „Babcia”.**

Podstawowe informacji

Data i miejsce **urodzenia**

- 24 listopada 1891, Kraków

Data i miejsce **śmierci**

- 9 lipca 1945, Manchester, Wielka Brytania

Dziadkowie/babcie

- Juliusz Kossak, Zofia Gałczyńska

Mąż

- Jan Pawlikowski (od 1919 do 1929),
- Władysław Bzowski (od 1915 do 1919)

Rodzeństwo

- Magdalena Samozwaniec, Jerzy Kossak

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

Cechy poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej

- skrót poetycki
- humor podszyty melancholią, autoironią,
- wykorzystywanie wieloznaczności słów,
- gry językowe,
- tematyka miłosna przedstawiona z punktu widzenia kobiety spragnionej uczucia, samotnej i zawiedzionej,
- mistrzyni poetyckich miniatur
- zwięzłość wierszy
- zastosowanie pointy
- często pozornie błahe tematy stawały się odskocznią do podjęcia zagadnień ważkich, wielkich

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska „Miłość”

*Nie widziałam cię już od miesiąca.
I nic. Jestem może bledsza,
trochę śpiąca, trochę bardziej milcząca,
lecz można żyć bez powietrza!*

- ▶ Jaki to rodzaj liryki?
- ☐ Liryka bezpośrednia
- ☐ Liryka pośrednia
- ☐ Liryka maski
- ▶ Kto jest „ja” lirycznym, a kto „ty” lirycznym? Jaka jest sytuacja liryczna?
- ▶ Jaka jest reakcja kobiety na miesięczną rozłąkę z ukochanym.
- ▶ Jakie uczucia przeżywa kobieta?

Na czym polega ironia w pierwszym wersie „Nie widziałam Cię już od miesiąca i nic, jestem może bledsza, trochę śpiąca...”

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

„Fotografia”

*Gdy się miało szczęście, które się nie trafia:
czyjeś ciało i ziemię całą,
a zostanie tylko fotografia,
to — to jest bardzo mało...*

- Czym jest tytułowa fotografia?
- Kogo lub co przedstawia?
- O czym przypomina?
- Jaką ma wartość?
- Kim jest właściciel fotografii?
- Jaki jest stan ducha podmiotu lirycznego?
- Jaki jest nastrój wypowiedzi?

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

„Wielki Wóz”

*Wędrujemy cygańskim obozem,
nocujemy w gwieździstej grozie,
dzisiaj pod Wielkim Wozem,
jutro na Wielkim Wozie....*

- Kto wypowiada się w wierszu?
- Jaki to rodzaj liryki?
- Do kogo zwraca się podmiot liryczny?
- Jak wygląda podmiot liryczny?
- Jaki jest nastrój wypowiedzi?

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska „Babcia”

Za lat pięćdziesiąt siądzie przy fortepianie
(będzie miała wówczas wiosen siedemdziesiąt cztery)
babcia, co nosiła jumpery
i przeżyła wielką wojnę nudną niestychanie.
Babcia, za której czasów jeździły tramwaje,
samolot pierwszych kroków uczył się po niebie,
a ludzie przez telefon mówili do siebie,
nie widząc się nawzajem.
Babcia pamiętająca Krakusa i Wandę,
a w każdym razie Piłsudskiego i Focha,
która się upajała jazz-bandem
i odbierała listy od listonosza,
której młodość zeszła marnie, bez kikumobilu,
biofonu, wiocyklu i astrodaktylu,
wpatrzona w film swój zblakły z uśmiechem tęsknoty,
zagra na fortepianie staroświeckie fokstroty.

- Określ tematykę oraz nastrój utworu
- Wymień wydarzenia wskazane w wierszu, które świadczą o tym, że bohaterka liryczna żyła w okresie wielkich przemian techniczno-cywilizacyjnych
- Zaznacz prawidłową odpowiedź. Obecne w wierszu Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej słowa „kikumobil”, „biofon”, „wiocykl”, „astrodaktyl” to:
 - A. neologizmy
 - B. archaizmy
 - C. wulgaryzmy
 - D. prozaizmy